

**QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO AYLANMASI
(2021- yil yanvar-oktabr oylari uchun dastlabki ma'lumot)**

Respublika iqtisodiyotini rivojlantirish strategiyasi diversifikatsiyalangan va raqobatbardosh iqtisodiyotni yaratishga, innovatsion texnologiyalar va bozorni boshqarishning yangi usullaridan foydalangan holda milliy resurslardan maksimal darajada foydalanishga yo'naltirilgan. Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o'z ta'sirini o'tkazadi.

2021- yilning yanvar-oktabr oylari yakuni bilan respublikaning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 519,5 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2020- yilning mos davriga nisbatan 91,5 mln. AQSh dollariga yoki 21,4 % ga ko'paydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI
(yanvar-oktabr, ming AQSh dollari)

	2020- yil	2021- yil	O'sish sur'ati, % da	Jamiga nisbatan, % da
Tashqi savdo aylanmasi	427 969,0	519 507,1	121,4 %	x
Eksport	285 207,3	329 046,2	115,4 %	100,0
tovarlar	282 403,9	326 861,7	115,7	99,3
xizmatlar	2 803,4	2 184,5	77,9	0,7
oltin	-	-	-	-
Import	142 761,7	190 460,9	133,4 %	100,0
tovarlar	136 004,0	181 087,1	133,1	95,1
xizmatlar	6 757,8	9 373,9	138,7	4,9
Saldo	142 445,6	138 585,3	x	x

Ma'lumot uchun: O'zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosи statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinnlarda TIF TN) bilan birlgilikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinnlarda – XSST) ishlatalidi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'tasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 329,0 mln. AQSh dollariga (15,4 % ga ko'paydi) va import hajmi 190,5 mln. AQSh dollariga (33,4 % ga ko'paydi) yetdi. Hisobot davrida 138,6 mln. AQSh dollari qiymatida ijobiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

**QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI BILAN TASHQI SAVDO
AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO'LGAN DAVLATLAR
(2021- yil yanvar-oktabr, mln. AQSh dollari)**

Qoraqalpog'iston Respublikasi, jahoning 49 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (27,6 %), Turkiyada (22,3 %), Rossiya Federatsiyasida (18,8 %), Qozog'istonda (9,7 %), Latviyada (7,2 %), Ukraina (3,6 %) va Qirg'iz Respublikasida (1,2 %) qayd etilgan.

uzluksiz ishlashini ta'minlash uchun respublikada zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o'zgarishlarga import tovarlarning o'rnnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo'shni davlatlar bilan o'zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi

aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko'rish mumkin.

TSA da so'nggi yillarda katta o'zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so'nggi uch yilda TSA da Qirg'iziston, Afg'oniston va Tojikiston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoxda. Boshqa davlatlar (qo'shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Turkiya, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, va Latviya davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

TO'RTTA FAOL TASHQI SAVDO BALANSI KUZATILGAN DAVLATLAR
(yanvar-oktabr, mln. AQSh dollar)

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo'yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan 12 ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Xitoy Xalq Respublikasi (126,2 mln. AQSh dollar), Turkiya (85,5 mln. AQSh dollar), Rossiya (95,8 mln. AQSh dollar) va Qozog'iston (49,9 mln. AQSh dollar) shular jumlasidandir. Qolgan 6 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI
(yanvar-oktabr, mln. AQSh dollar)

Davlat nomi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Xitoy Xalq Respublikasi	147,9	123,1	126,2
Eksport	88,6	92,3	90,9

Davlat nomi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Import	59,3	30,8	35,3
Saldo	29,3	61,5	55,6
Turkiya	70,5	53,8	85,5
Eksport	52,7	51,5	73,3
Import	17,8	2,3	12,2
Saldo	34,9	49,2	61,1
Rossiya Federatsiyasi	150,7	87,1	95,8
Eksport	120,3	54,7	61,8
Import	30,4	32,4	34,0
Saldo	89,9	22,3	27,8
Qozog'iston	63,3	43,5	49,9
Eksport	51,0	29,6	31,8
Import	12,3	13,9	18,1
Saldo	38,7	15,7	13,7
Latviya	20,6	22,1	26,3
Eksport	15,3	17,8	23,6
Import	5,3	4,3	2,7
Saldo	10,0	13,5	20,9
Ukraina	5,3	7,5	12,8
Eksport	2,1	6,7	12,0
Import	3,2	0,8	0,8
Saldo	-1,1	5,9	11,2
Koreya Respublikasi	56,1	28,6	25,6
Eksport	17,5	6,1	4,6
Import	38,6	22,5	21,0
Saldo	-21,1	-16,4	-16,4
Qirg'iz Respublikasi	4,1	3,9	7,8

Davlat nomi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Eksport	2,7	2,1	3,9
Import	1,4	1,8	3,9
Saldo	1,3	0,3	0
Afg'oniston	0,6	3	3,8
Eksport	0,6	3,0	3,8
Import	-	-	-
Saldo	0,6	3,0	3,8
Tojikiston	2,5	5,3	2,4
Eksport	2,5	5,3	2,4
Import	-	-	-
Saldo	2,5	5,3	2,4
Litva	3,1	0,7	4,0
Eksport	0	0	2,2
Import	3,1	0,7	1,8
Saldo	-3,1	-0,7	0,4
Iron	5,1	2,4	5,9
Eksport	0,2	0	2,4
Import	4,9	2,4	3,5
Saldo	-4,7	-2,4	-1,1
Iraq	2,0	2,7	2,4
Eksport	2,0	2,7	2,4
Import			
Saldo	2,0	2,7	2,4
Fransiya	0,6	0,5	2,6
Eksport	0,1	0,3	1,7
Import	0,5	0,2	0,9
Saldo	-0,4	0,1	0,8
Pokiston	0	2,2	1,6

Davlat nomi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Eksport	0	2,2	1,4
Import	0	0	0,2
Saldo	0	2,2	1,2
Gruziya	0,4	1,2	1,2
Eksport	0,4	1,2	1,2
Import	-	-	-
Saldo	0,4	1,2	1,2
Turkmaniston	3,8	3,2	3,6
Eksport	0,4	0,6	0,8
Import	3,4	2,6	2,8
Saldo	-3	-2	-2
Germaniya	3,6	1,6	8,6
Eksport	0,6	0,4	0,6
Import	3	1,2	8
Saldo	-2,4	-0,8	-7,4
ASQH	1	1,3	1,2
Eksport	0	0,6	0,6
Import	1	0,7	0,6
Saldo	-1	-0,1	0
Estoniya	1,6	1,1	0,7
Eksport	1,2	1	0,5
Import	0,4	0,1	0,2
Saldo	0,8	0,9	0,3

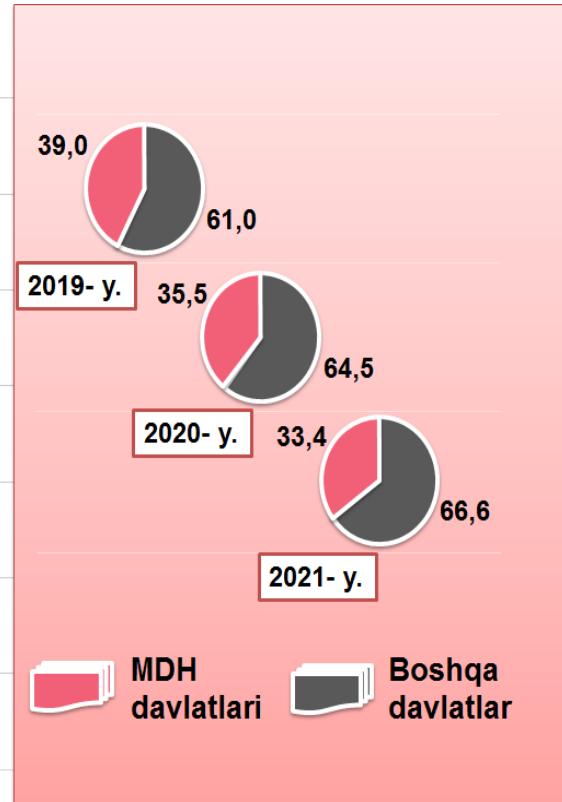
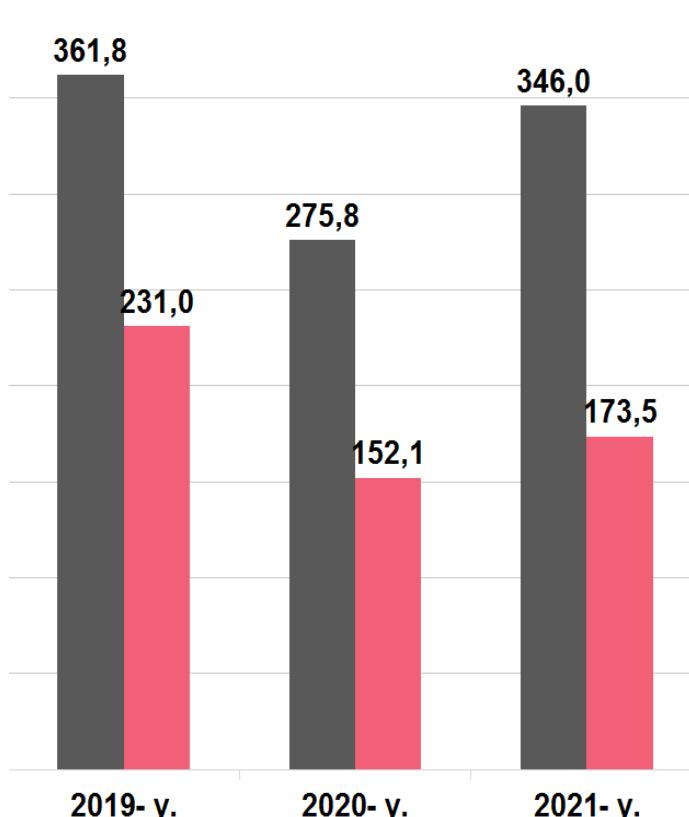
Qoraqalpog'iston Respublikasi tashqi savdo aylanmasining uchdan bir qismi MDH davlatlariga to'g'ri keladi va bu ko'rsatkich so'ngi yillarda biroz o'zgardi.

Respublikamizda tashqi savdoni qo'llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo'yicha olib borilayotgan chora-tadbirlarga qaramay, 2021 - yilning yanvar-oktabr oylarida,

tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 33,4 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2020- yilga nisbatan ulushi 2,2 % ga kamaygan.

**QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO
AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJY
DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI**
(yanvar-oktabr, mln. AQSh dollarri, ulushi, % da)

Boshqa xorijiy davlatlarning TSAsi 2021- yilning yanvar-oktabr oylarida 2020- yilning shu davriga nisbatan 33,4 % ga ko'paydi va jami TSAdagi ulushi 66,6 % ni tashkil etdi.

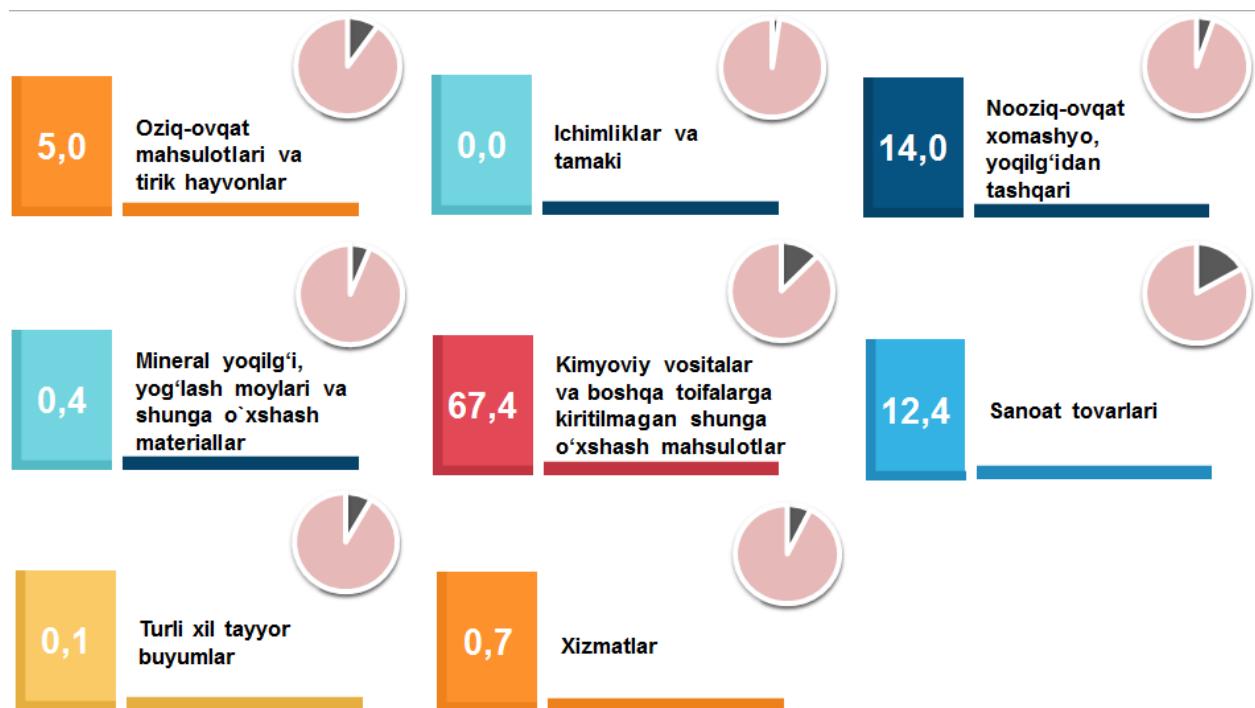
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING EKSPORTI (2021- yil yanvar-oktabr)

Joriy yilning yanvar-oktabr oylarida mamlakatning eksportyori soni **195** tani tashkil etib, ular tomonidan 329,0 mln. AQSh dollarini (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2020- yilning mos davriga nisbatan 15,4 % ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,8 % ni tashkil etib, ular asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xhash mahsulotlar (67,4 %), sanoat tovarlari (12,4 %), nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari (14,0 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (5,0 %) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

XSST BO'YICHA EKSPORT TARKIBI (2021- yil yanvar-oktabr, ulushi, % da)

**MDH VA BOSHQA XORIJY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-oktabr)**

XSST tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSh dollarri	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiylajmaga nisbatan, % da	ming AQSh dollarri	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiylajmaga nisbatan, % da	ming AQSh dollarri	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiylajmaga nisbatan, % da
Jami eksport	329 046,2	115,4	100,0	113156,5	113,8	100,0	215 889,7	116,2	100,0
shu jumladan:									
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	16 348,3	104,2	5,0	6489,7	84,0	5,7	9858,6	123,7	4,6
Ichimliklar va tamaki	24,7	151,5	0,0	24,7	151,5	0,0	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	46 208,3	128,9	14,0	4317,0	195,0	3,8	41891,3	124,6	19,4
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	1 201,0	95,1	0,4	738,1	295,5	0,7	462,9	45,7	0,2
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kimyoiy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	221 932,4	113,6	67,4	92698,2	114,1	81,9	129234,2	113,2	59,9
Sanoat tovarlari	40 649,5	130,6	12,4	6709,4	107,2	5,9	33940,1	136,4	15,7
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	15,8	285,7	0,0	15,4	-	-	0,4	-	-
Turli xil tayyor buyumlar	481,7	28,1	0,1	328,2	381,2	0,3	153,5	9,4	0,1
Xizmatlar	2 184,5	77,9	0,7	1835,8	165,8	1,6	348,7	20,6	0,2

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo'nalishi bo'yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoxda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar hissasiga to'g'ri kelmoqda, eksport hajmi bo'yicha keyingi o'rinalar sanoat tovarlari, oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar hamda nooziq-ovqat xomashyoga (yoqilg'idan tashqari) to'g'ri kelmoqda.

2021- yilning yanvar-oktabr oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko'ssatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o'zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta'kidlash joizki, 2020- yilning yanvar-oktabriga nisbatan, nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg'idan tashqari), sanoat tovarlari hamda xizmatlardan tashqari barcha tovar guruqlarida o'sish kuzatildi.

**EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-oktabr, % da)**

XSST tarkibi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Jami	100,0	100,0	100,0
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	3,9	5,5	5,0
Ichimliklar va tamaki	-	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	8,8	12,6	14,0
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,7	0,4	0,4
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,1	0,5	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	76,6	68,5	67,4
Sanoat tovarlari	8,2	10,9	12,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	1,0	0,0	0,0
Turli xil tayyor buyumlar	0,0	0,6	0,1
Xizmatlar	0,6	1,0	0,7

**XSST BO'LIMI BO'YICHA AYRIM MAHSULOTLAR
EKSPORTI TARKIBI
(2021- yil yanvar-oktabr)**

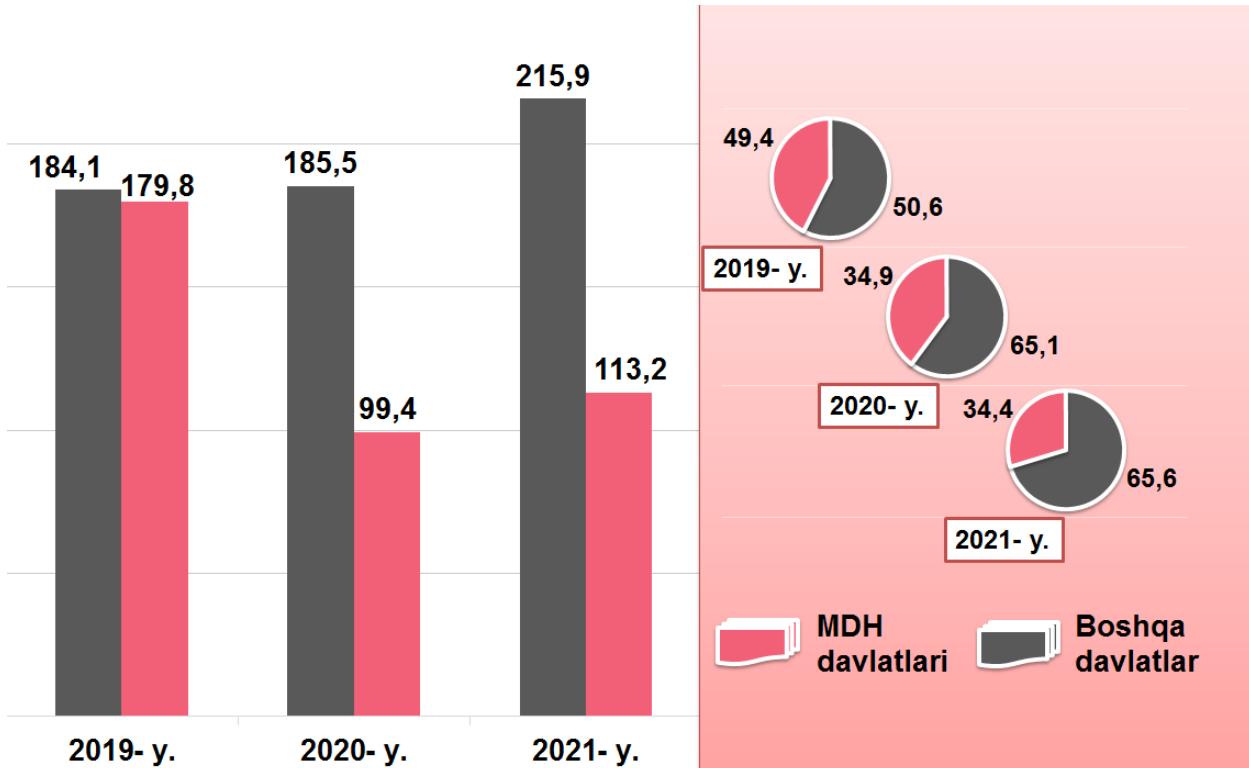
XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollarri	2020- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirk hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	12 642,0	91,6
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	3 490,3	188,0
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	161,9	821,8
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	50,4	213,6
Har hil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlari	1,2	-
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	2,5	-
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	24,7	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	31 640,0	122,3
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	13 967,5	202,5
Moy olinadigan urug'lar va mevalar	84,3	124,5
O'g'itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	516,6	17,1
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	1 201,0	95,1
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyo moddalari	85,6	663,6
Birlamchi shakldagi plastmassalar	221 658,8	113,5
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; xojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	181,6	219,1
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	0,4	-

Bo'yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo'yoqlar	6,1	-
Sanoat tovarlari		
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	36 006,3	133,2
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	24,6	10,8
Cho'yan va po'lat	-	-
Ruda bo'limgan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	4 584,1	117,1
Teri, boshqa boshqa bo'limgan tayyor charm mahsulotlari, mo'ynalar	34,5	9,1 b.
Mashinalar va transport asbob-uskunalarini		
Avtomobillar	-	-
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning ehtiyyot qismlari	0,4	-
Sanoat uchun maxsus bo'limgan mashinalar va ularning detallari	-	-
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalar	-	-
Energiya generatori mashinalari va asbob-usbunalar	3,3	-
Maxsus bo'limlar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	12,1	403,3
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	82,1	214,4
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	384,0	22,9
Kiyim-kechaklar va kiyim-kechak anjomlari	14,0	-
Santexnika, isitish va yoritish uskunalarini uchun binolar, armatura va armatura bloklari, boshqa toifalarga kiritilmagan	1,5	-
Xizmatlar		
Moliyaviy xizmatlar	540,9	96,6
Transport xizmatlari	1 291,1	145,0
Safarlar (turizm)	352,5	137,2
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	-	-
Qurilish xizmatlari	-	-

So'nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi kamaydi va ularning jami eksportdagi ulushi 2019- yilning yanvar-oktabridagi 43,0 % dan 2021- yilning yanvar-oktabrida 34,9 % ga kamaydi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 65,1 % ni tashkil etdi.

**MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-oktabr, mln. AQSh dollarri, ulushi, % da)**

2021- yilning yanvar-oktabr oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Xitoy Xalq Respublikasi (eksport umumiy hajmining 27,6 % i), Turkiya (22,3 %), Rossiya Federatsiyasi (18,8 %), Qozog'iston (9,7 %), Latviya (7,2 %), Ukraina (3,6 %) va Qirg'iz Respublikasi (1,2 %) davlatlari saqlanib qolmoqda hamda ularning jami eksportdagi ulushi 90,4 foizni tashkil etmoqda.

RESPUBLIKA EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR
DAVLATLARNING ULUSHI
(2021- yil yanvar-oktabr, % da)

2021- yilning yanvar-oktabr oylarida, o'tgan yildagi kabi tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo'lgan Turkiyaning ikki pog'onaga tushishi hisobiga, Xitoy Xalq Respublikasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlilikni oldi.

Joriy yilning yanvar-oktabr oylarida hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha geografiyasi 2020- yilning mos davriga nisbatan 34 davlatdan 36 davlatga ko'paydi.

**QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING ASOSIY HAMKOR
DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O'SISH
SUR'ATLARI**
(2021- yil yanvar-oktabr, ming AQSh dollari)

Davlatlar	Ming AQSh dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Xitoy Xalq Respublikasi	92253,3	90941,5	104,1	98,6	2	1
Turkiya	51523,2	73260,1	97,8	142,2	10	2
Rossiya	54693,3	61763,2	45,4	112,9	1	3
Qozog'iston	29582,1	31777,5	58,0	107,4	4	4
Latviya	17758,4	23628,3	116,1	133,1	6	5
Ukraina	6672,2	12005,8	315,6	179,9	20	6
Koreya Respublikasi	6112,9	4564,6	34,9	74,7	3	7
Qirg'iz Respublikasi	2123,2	3889,9	78,6	183,2	13	8
Afg'oniston	2959,7	3755,0	480,4	126,9		9
Tojikiston	5257,1	2358,1	206,6	44,9		10
Litva	0,1	2163,7	8,8	2226953,5	26	11
Iron	40,3	2414,6	21,2	5993,1	8	12
Iraq	2688,4	2393,7	136,6	89,0		13
Franciya	339,1	1658,6	480,1	489,2	32	14
Pokiston	2196,8	1404,6	26190,1	63,9		15
Gruziya	1192,5	1233,3	265,7	103,4		16
Turkmaniston	578,9	800,2	133,5	138,2	7	18
Germaniya	427,4	639,9	68,1	149,7	16	19
Estoniya	973,5	462,9	82,0	47,6	34	20

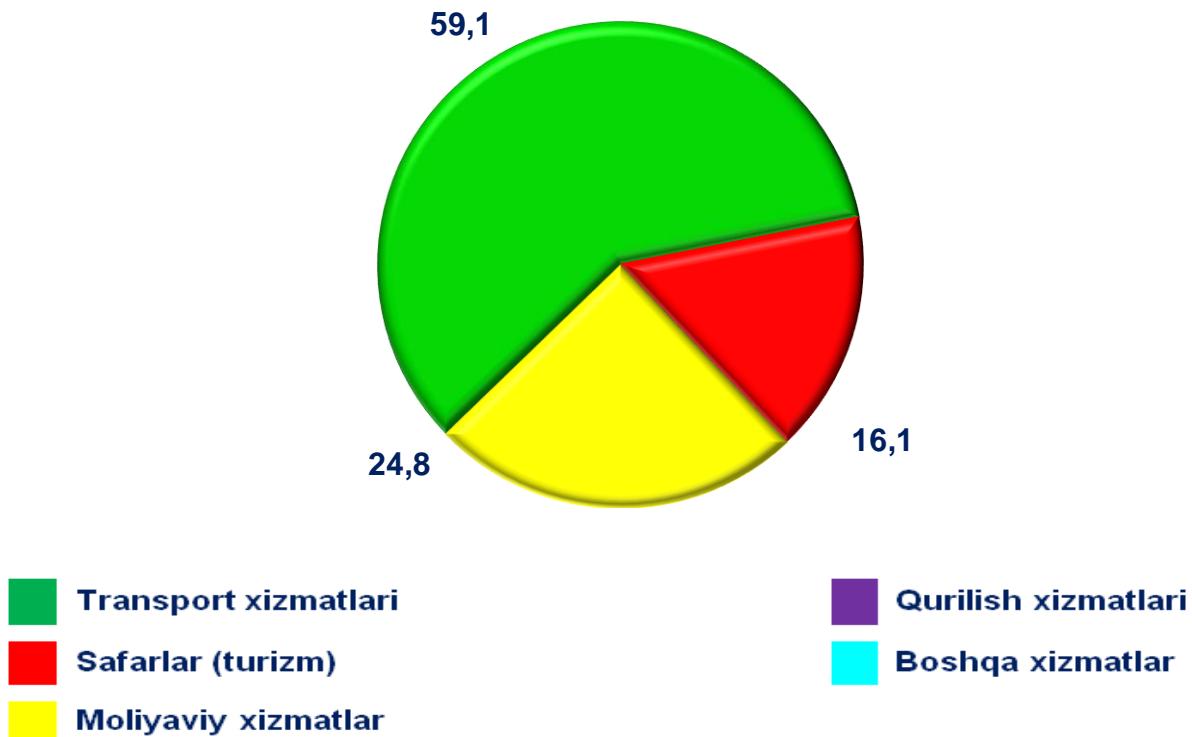
Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar, sanoat tovarlari hamda nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg'idan tashqari) kiradi.

RESPUBLIKANING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-oktabr, ming AQSh dollarri)

XSST tarkibi	Xitoy		Turkiya		Rossiya		Qozog'iston	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Jami eksport	92253,3	90941,5	51523,2	73260,1	54693,3	61763,2	29579,1	31777,5
shu jumladan:								
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirkik hayvonlar	1210,4	973,2	537,7	1032,6	765,4	660,1	6 755,3	5 557,6
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-	16,3	24,7
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	23555,1	27889,1	1130,3	8302,5	2 076,2	2 525,7	29,7	1 776,5
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	-	-	-	-	-	-	-	-
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	53442,4	39624,3	43501,6	57608,8	45407,7	52361,6	22482,2	23 838,9
Sanoat tovarlari	12450,0	22299,5	6351,9	6315,0	5 799,8	5 132,6	4,9	18,3
Mashinalar va transport asbob- uskunalarini	-	-	-	-	-	-	3,3	12,1
Turli xil tayyor buyumlar	1593,4	153,5	-	-	-	5,0	38,3	78,8
Xizmatlar	2,0	1,8	1,6	1,2	644,2	1 075,0	252,5	470,6

Xizmatlar eksporti hajmi 2 184,5 ming AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 0,7 % ini tashkil etib, 2020- yilning mos davriga nisbatan 22,1 % ga kamayganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi safarlar (turizm) (16,1 %), transport (59,1 %) hamda moliyaviy xizmatlar (24,8 %) hissasiga to'g'ri kelgan.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI
(2021- yil yanvar-oktabr, ulushi, % da)

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo‘lgan 6 199,9 ming AQSh dollari qiymatli 28 586,7 tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan. Bunda 2020- yilning mos davriga nisbatan 1 386,2 ming AQSh dollarida pastlashish kuzatilib, 81,7 % ga kamaydi. Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 3 109,6 ming AQSh dollariga teng 17 674,0 tonna sabzavot, shuningdek, 663,4 ming AQSh dollari qiymatidagi 818,8 tonna meva va rezavorlar eksport qilindi.

Hukumat tomonidan qishloq xo‘jaligi va bog‘dorchilikni rivojlantirishga katta e‘tibor qaratilayotgani bois, eksport qilinayotgan meva va sabzavotlarning ulushi 50,2 % ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI (2021- yil yanvar-oktabr, ming AQSh dollar)

Meva va rezavorlar
818,8 tonna
663,4 ming AQSh dollar

Uzum (yangi uzelgan)
1 142,8 tonna
910,5 ming AQSh dollar

Uzum (quritilgan)
68,5 tonna
70,8 ming AQSh dollar

Sabzavotlar
17 674,0 tonna
3 109,6 ming AQSh dollar

Yeryong'oq
64,9 tonna
58,9 ming AQSh dollar

Qovun va tarvuz
8 886,2 tonna
1457,5 ming AQSh dollar

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qozog'iston (85,9 %), Rossiya Federatsiyasi (10,6 %) va Italiya (3,0 %) davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

Bugungi kunda Qoraqalpog'istonda meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport qilish sektorining salohiyati juda yuqori va bu qulay tabiiy-iqlim sharoitlari mavjudligi hamda mahalliy ishlab chiqaruvchilar tomonidan to'plangan tajriba bilan ham bog'liqligi bilan ifodalanadi. Shu munosabat bilan hukumat qishloq xo'jaligi xomashyosini sanoat asosida qayta ishlashga va yetishtirilgan mahsulotni saqlash infratuzilmasini rivojlantirishga katta e'tibor qaratmoqda.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI (yanvar-oktabr)

Davlat nomi	2020- yil			2021- yil		
	tonna	ming AQSh dollar	ulushi*, % da	tonna	ming AQSh dollar	ulushi*, % da
Qozog'iston	30 666,9	6 544,2	86,3	27 643,0	5 323,3	85,9

Davlat nomi	2020- yil			2021- yil		
	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da
Rossiya Federatsiyasi	1 827,7	765,4	10,1	865,5	660,1	10,6
Italiya	-	-	-	52,6	188,8	3,0
Xitoy Xalq Respublikasi	51,0	53,0	0,7	-	-	-

*- qiymat ifodasida

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To'qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining oshishi bevosita paxta xomashyosi o'rniغا tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko'rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 37 104,2 ming AQSh dollarlik to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 11,3 % ini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan 35,1 % ga o'sdi.

Eksport qilingan to'qimachilik mahsulotlari tarkibida paxtadan yigirilgan ip (94,8 %) hamda ipak va ipak mahsulotlari (2,9 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 12 turdag'i to'qimachilik mahsulotlari dunyoning 8 ta davlatiga eksport qilindi.

Respublikaning to'qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag'batlantirish borasidagi amaliy ishlari natijasida, mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar-oktabr, ming AQSh dollari)

Tovar nomi	2019- y.	2020- y.	2021- y.
Paxtadan yigirilgan ip	20 656,2	26 956,9	35 182,7
Ipak va ipak mahsulotlari	1 429,6	437,7	1 083,9
Naqshli mato	-	-	-
Gilamlar va boshqa to'qimachilik pol qoplamlalari	-	27,7	280,5
Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	-	-	170,7
Paxta mahsulotlari	9,0	41,0	41,6
Boshqa tayyorlangan to'qimachilik, lattalar			344,8

To'qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Xitoy Xalq Respublikasi (22 876,6 ming AQSh dollari – 61,7 %), Rossiya Federatsiyasi (5 086,2 ming AQSh dollari – 13,7 %) va Turkiya (6 315,0 ming AQSh dollari – 17,2 %) davlatlari hissasiga to'g'ri keldi.

ALOHIDA TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI
(yanvar-oktabr, ming AQSh dollari)

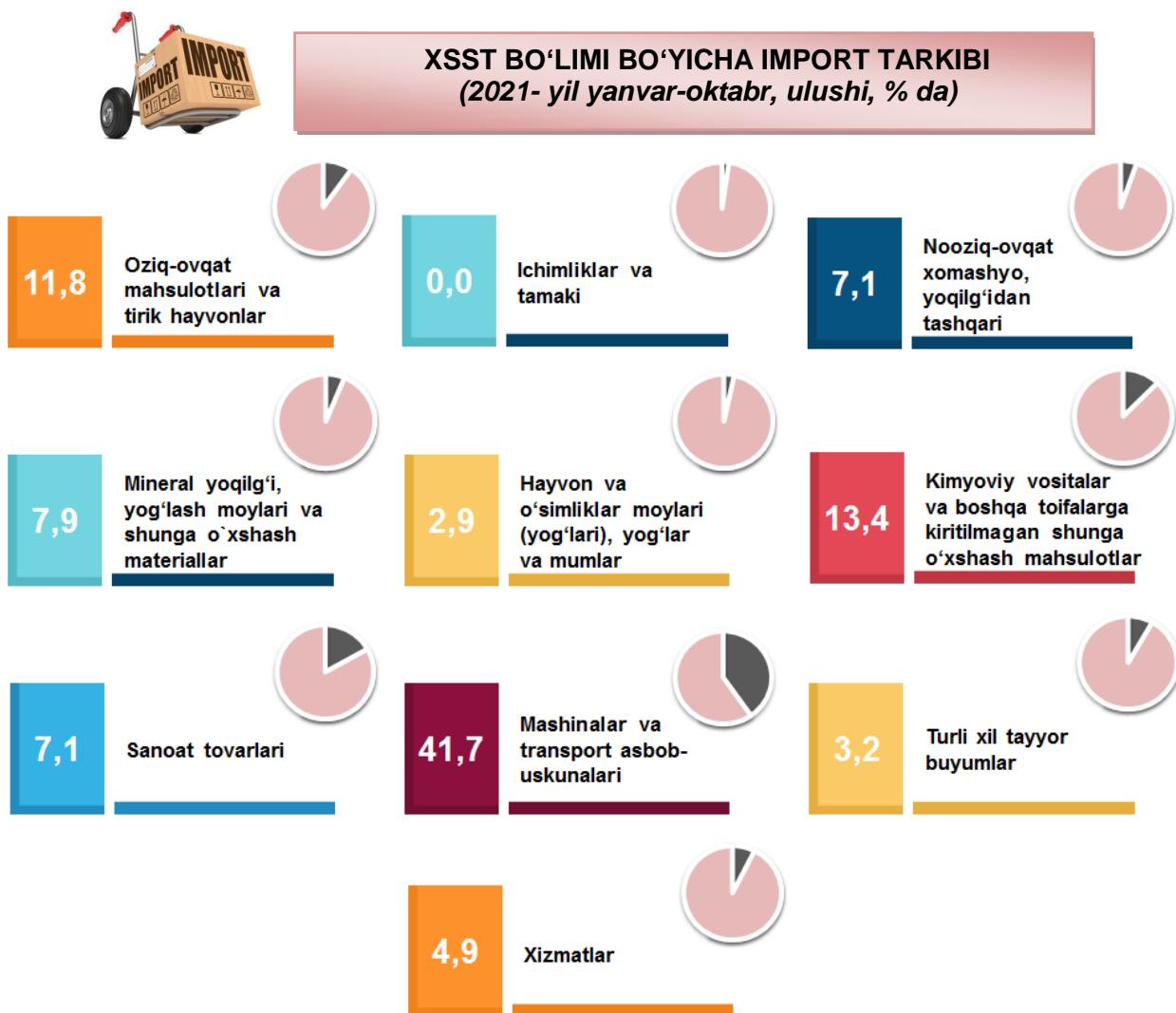
**DAVLATLAR KESIMIDA TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI
EKSPORTI DINAMIKASI**
(yanvar-oktabr, ming AQSh dollarri)

Davlatlar	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Xitoy Xalq Respublikasi	12560,0	12800,1	22876,6
Rossiya Federatsiyasi	5209,5	5779,7	5086,2
Turkiya	2608,4	6351,9	6315,0
Pokiston	-	2191,1	1393,3
Qirg'iz Respublikasi	68,7	520,5	68,7
BAA	895,5		90,3
Iron	190,4	-	470,3
Hindiston	389,0	87,6	36,6
Polsha	143,4	184,2	-

**QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING IMPORTI
(2021- yil yanvar-oktabr)**

2021- yilning yanvar-oktabr oylarida import hajmi 190,5 mln. AQSh dollarini va 2020- yilning mos davriga nisbatan 133,4 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalar (41,7 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (11,8 %) hamda kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (13,4 %) hisobiga to'g'ri keldi.

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2021- yilning yanvar-oktabr oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 47,7 mln. AQSh dollariga ko'paydi va 133,4 % ni tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 9,4 mln. AQSh dollariga yetdi.

**MDH VA BOSHQA XORIJY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-oktabr)**

Tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSh dollarri	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiylajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollarri	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiylajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollarri	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiylajmga nisbatan, % da
Jami import	190 460,9	133,4	100,0	60 307,3	114,4	100,0	130 153,7	144,5	100,0
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	22 429,3	103,6	11,8	17185,0	102,3	28,5	5244,3	108,3	4,0
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqlig'idan tashqari	13 618,8	104,3	7,1	13567,5	106,3	22,5	51,2	17,9	0,0
Mineral yoqlig'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	15 112,8	180,2	7,9	8042,1	206,6	13,3	7070,7	157,4	5,4
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	5 484,0	146,0	2,9	5484,0	146,0	9,1	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	25 469,4	112,7	13,4	2294,1	74,9	3,8	23175,3	118,6	17,8
Sanoat tovarlari	13 439,5	127,9	7,1	8055,8	124,9	13,4	5383,8	132,6	4,1
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	79 430,9	170,8	41,7	1942,8	38,8	3,2	77488,1	186,8	59,5
Turli xil tayyor buyumlar	6 102,4	63,8	3,2	239,6	36,4	0,4	5862,8	65,9	4,5
Xizmatlar	9 373,9	138,7	4,9	3496,4	1 148,0	5,8	5877,5	91,1	4,5

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko'rsatdiki, 2019- yilning mos davriga nisbatan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik

hayvonlar importining ulushi 5,7 % dan 11,8 % gacha o'sdi, mashinalar va transport asbob-uskunalari 50,5 % dan 41,7 % ga, turli xil tayyor buyumlar ulushi esa 11,6 % dan 3,2 % ga tashkil etdi.

**IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2021- yil yanvar-oktabr, ulushi, % da)**

XSST tarkibi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Jami import	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	5,7	14,4	11,8
Ichimliklar va tamaki			
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	7,5	8,9	7,1
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xhash materiallar	3,6	5,6	7,9
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	1,2	2,8	2,9
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xhash mahsulotlar	10,5	16,7	13,4
Sanoat tovarlari	4,8	6,0	7,1
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	50,5	33,6	41,7
Turli xil tayyor buyumlar	11,6	7,1	3,2
Xizmatlar	4,5	4,9	4,9

Xizmatlar importining tahlili shuni ko'rsatdiki, 2020- yilning yanvar-oktabr oylarida 2021- yilning yanvar-oktabr oylariga nisbatan jami importdagi ulushi 4,7 % dan 4,9 % ga ko'paydi.

**ALOHIDA IMPORT TOVARLAR
(2021- yil yanvar-oktabr, ming AQSh. doll.)**

**XSTT BO'YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI
MAHSULOTLAR TARKIBI
(2021- yil yanvar-oktabr)**

Mahsulot nomi	Ming AQSh dollari	o'zgarish sura'tlari, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	12 850,2	101,9
Tirik hayvonlar	6 370,5	131,4
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	102,3	78,3
Sabzavotlar va mevalar	73,2	70,1
Go'sht va go'sht mahsulotlari	437,8	282,6
Shakar mahsulotlari va asal	24,1	1,4
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	707,9	402,4
Baliq (dengiz sutemizuvchilari bo'lmagan), qisqichbaqasimonlar, mollyuskalar va suvda suzuvchi umurtqasizlar va ulardan tayyorlangan yarim tayyor mahsulotlar	240,4	154,5
Har xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	1 518,6	157,1
Hayvonlar uchun ozuqa	104,3	12,6
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		

Probka va yog'och-taxtalar	11 634,0	91,3
Metall rudalari va metall parchalari		
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	1 879,3	8,7 b.
O'g'itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo	8,0	444,4
To'qimachilik tolalari	0,1	0,2
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	11 769,7	166,6
Ko'mir, koks va briquetlar	3 329,3	262,2
Tabiiy yoki sun'iy gaz	13,7	27,0
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari	5 474,9	145,8
Hayvon va o'simlik moylari va yog'lari	9,1	-
Hayvonlar moylari va yog'lari	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	762,4	83,6
Bo'yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo'yoqlar	105,0	111,8
Kimyoviy materiallar va mahsulotlar	17 325,0	121,7
Organik kimyo moddalari	5 442,4	105,4
Birlamchi shaklda bo'limgan plastmassalar	1 398,9	139,7
Noorganik kimyo moddalari	177,0	28,4
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	40,2	38,6
O'g'itlar	212,7	55,4
Sanoat tovarlari		
Cho'yan va po'lat	1 047,1	56,7
Rezina buyumlari	426,0	143,5
Boshqa boshqa bo'limgan metall buyumlar	1 333,8	78,0
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	142,6	249,3
Ruda metall bo'limgan mineral mahsulotlar.	975,5	105,7
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	9 476,0	168,5
Qog'oz, karton va qog'oz massasi, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	36,5	70,3
Rangli metallar	1,5	68,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalar		
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	8 512,6	64,4 b.

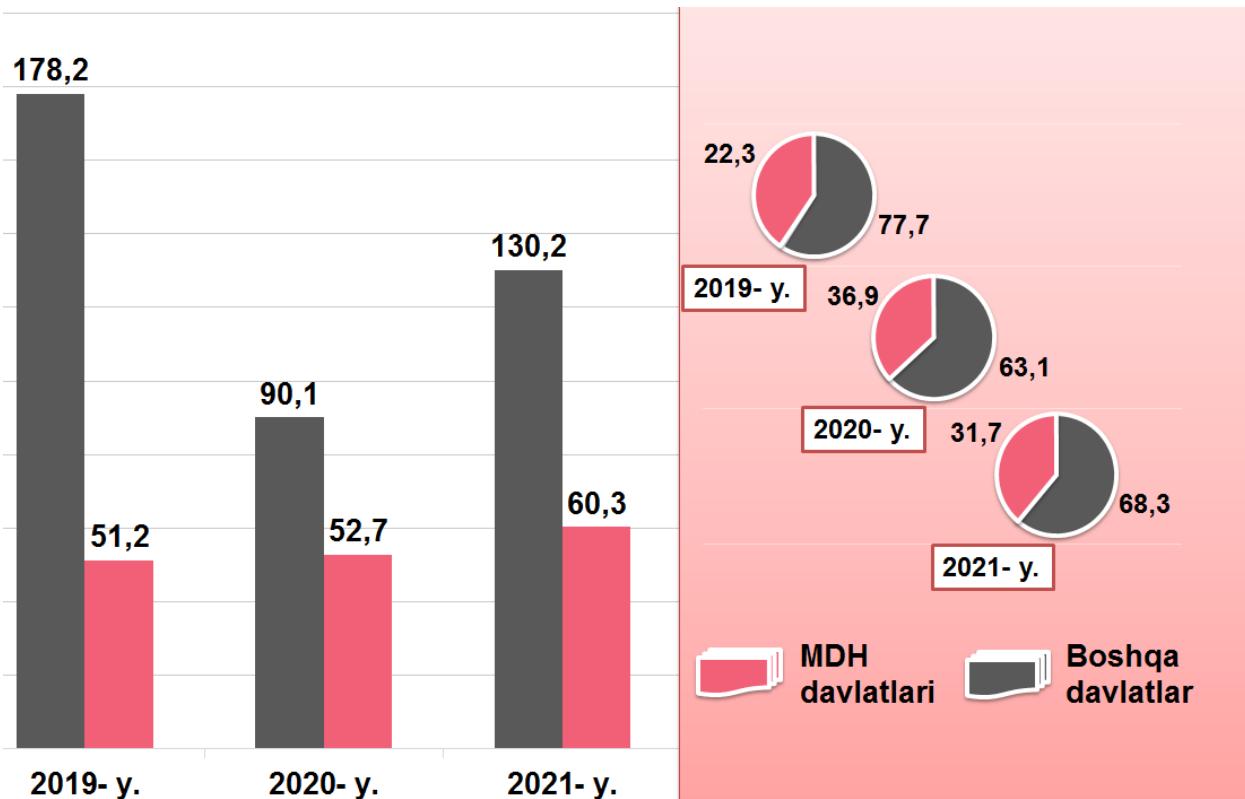
Aniq sohalar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	35 354,8	187,9
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari	16 435,0	154,1
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning elektr qismlari	2 685,5	73,5
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari	6 986,5	93,3
Metallarni qayta ishlash mashinalari	282,3	54,7
Kantselyariya mashinalari va ma'lumotarni avtomatik ravishda qayta ishlash uchun asbob-uskunalar	59,7	21,6
Avtomobillar	5 424,5	114,4
Boshqa transport vositalari	3 689,8	17,1 b
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	352,5	45,8
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	2 398,3	142,1
Blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari	3 277,1	46,6
Poyabzal	1,6	-
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	32,7	8,6 b.
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar, matraslar uchun tirkaklar, yostiqlar va shunga o'xshash tikilgan mebellar	32,6	87,6
Fotografik apparatura, uskuna, ishlataladigan materiallar va optik buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan; soatlar	7,6	21,7
Xizmatlar		
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	4 928,1	92,3
Transport xizmatlari	141,2	142,6
Texnik xizmat ko'ssatish va ta'mirlash xizmatlari	3 637,6	560,8
Moliyaviy xizmatlar	667,0	99,1

Turli xil tayyor buyumlar importi hajmlarining kamayishiga blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari (53,7 % ga pasaygan), har xil tayyor buyumlar (5,8 % ga pasaygan) importining kamayishi ta'sir qilgan.

Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari importi kamayishiga esa, probka va yog'och-taxtalar (83,6 % ga pasaygan) importining kamayganligi bevosita ta'sir etgan.

**MDH VA BOSHQA XORIJY DAVLATLARDAN TOVAR VA
XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-oktabr, mln. AQSh dollar, ulushi, % da)**

Hisobot davri yakunlariga ko'ra, import bo'yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 18,5 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini (17,8 %) ortda qoldirgan holda birinchi o'rinni egalladi.

2021- yilning yanvar-oktabr oylari yakuni bo'yicha Qoraqalpog'iston Respublikasi tomonidan 41 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

**TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK
HAMKOR DAVLATLAR**
(yanvar-oktabr)

Davlat nomi	ming AQSH dollarri		o'sish sur'ati, % da		o'rni	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Xitoy Xalq Respublikasi	30766,0	35347,9	51,9	114,9	1	1
Rossiya Federatsiyasi	32435,8	34044,9	106,8	105,0	2	2
Koreya Respublikasi	22522,2	20980,4	58,4	93,2	3	3
Qozog'iston	13947,8	18085,2	113,2	129,7	4	4
Turkiya	2303,6	12185,8	13,0	529,0	31	5
Shvetsiya	549,9	9206,5	208,1	1674,4	8	6
Germaniya	1239,5	7953,7	41,1	641,7	5	7
Vyetnam	7699,0	7088,6	62,3	92,1	7	8
Chexiya Respublikasi	2317,5	6705,0	224,0	289,3	19	9
Niderlandiya	673,0	5426,3	51,0	806,3	28	10
BAA	414,5	4958,9	19,7	1196,4	27	11
Qirg'iz Respublikasi	1780,6	3923,7	124,0	220,4	12	12
Eron	2372,4	3527,4	48,6	148,7	9	13
Turkmaniston	2552,3	2790,1	74,4	109,3	6	14
Latviya	4270,9	2729,6	79,9	63,9	30	15
Gonkong	583,4	1843,2	30,9	315,9	13	16
Litva	657,4	1764,0	21,0	268,3	23	17
Ruminiya	2077,2	1353,3	111,8	65,2	10	18
Fransiya	245,7	924,6	48,9	376,3	11	19
Polsha	1679,7	907,1	77,4	54,0	22	20

Shuni ta'kidlash kerakki, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Koreya Respublikasi, Vyetnam kabi mamlakatlar Qoraqalpog'iston

Respublikasiga to var va xizmatlar importidagi yirik hamkor davlatlar birinchi yigirmataligiga kirdi.

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Chvetsiya, Koreya Respublikasi, Vyetnam va Chexiya Respublikasi) jami importning 72,3 % ulushini tashkil qildi, bu 137,8 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

**RESPUBLIKA IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR
DAVLATLARNING ULUSHI
(2021- yil yanvar-oktabr, % da)**

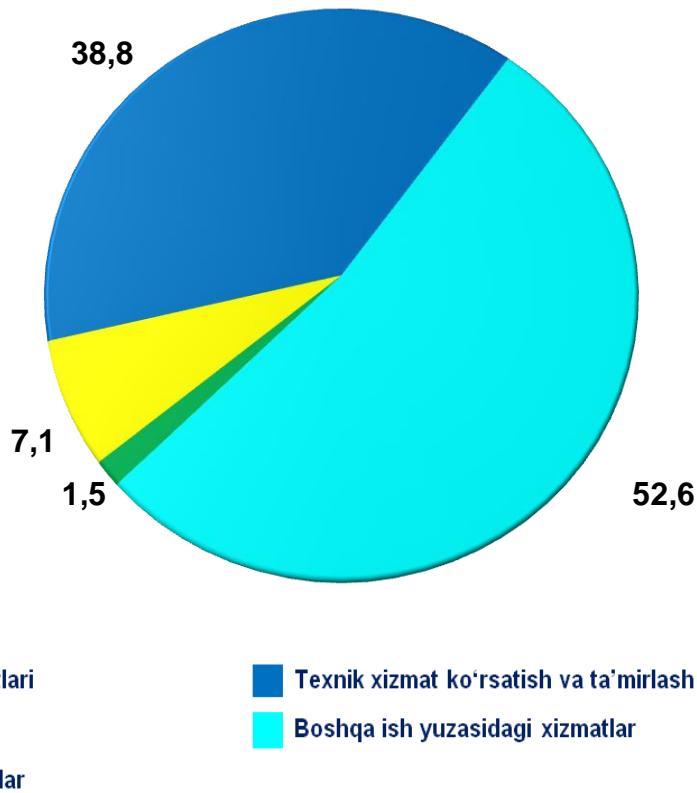

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Koreya Respublikasi tomonidan kiritilgan

katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI
(2021- yil yanvar-oktabr, ulushi, % da)

- Transport xizmatlari
- Safarlar (turizm)
- Moliyaviy xizmatlar
- Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash xizmatlari
- Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar

2021- yilning yanvar-oktabr oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi 9 373,9 ming AQSh dollarini yoki jami import hajmining 4,9 % ini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan 0,2 % ga kamaydi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi boshqa ish yuzasidagi xizmatlar (52,6 %), texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash xizmatlar va (38,8 %) dan iborat bo'ldi. Shuningdek, moliyaviy xizmatlar (7,1 %) va transport xizmatlari (1,5 %) tashkil etdi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi
bo'limi
Tel: (61) 224-92-06